

Oslo, 03.07.2014

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 Oslo

Høringsuttalelse til *strukturkvoter for kystflåten under 11 meter*

Regjeringserklæringen fra Høyre/Frp varslet innføring av strukturkvoter under 11 meter samt å gjeninnføre tidsuavgrenset kvotekjøp. 29. april la Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) fram et høringsnotat der det åpnes for strukturkvoter i sjarkflåten under 11 meter. Adgang til strukturering under 11 meter kan i prinsippet innføres av NFD gjennom en forskrift – uten at saken legges fram for Stortinget.

Oppsummerende konklusjon

Natur og Ungdom mener Nærings- og fiskeridepartementet ikke må åpne opp for en strukturering av i kystflåten under 11 meter. Fisk er en fornybar naturressurs, og en bærekraftig forvaltning av fiskeriressursene gir miljøvennlig mat. Lokale fiskere og lokale fiskemottak forsyner lokalsamfunnet med miljøvennlig mat og arbeidsplasser, og sikrer at fiskeriforedlinga får fotfeste i Norge, og ikke andre land. Flåten under 11 meter har blitt en viktig rekrutteringsarena for ungdom som vil satse på næringsutvikling gjennom fiskeri. At man vil være nødt til å kjøpe seg kvoter for å fiske vil kunne fungere som en barriere for framtidige fiskere. En strukturering av kystflåten vil ha negative effekter for distriktene, fisket som framtidig næring, rekrutteringa og klimaet. Natur og Ungdom mener saken må legges fram for behandling i Stortinget.

Nedbygging av den norske fiskeflåten

Fiskeflåten i Nord-Norge har de siste tiårene vært gjenstand for en omfattende nedbygging. Som flere utredninger har vist, har nedbyggingen flyttet fiskerettigheter fra liten til stor og fra nord til sør. Dette har ført til at fiskeflåten i en rekke kystkommuner- og samfunn nærmer seg, eller er kommet under, den «kritisk massen» av fiskere som er nødvendig for å opprettholde både fiskerimiljø og fiskemottak. Dette har svekket mange fiskeriavhengige samfunn i nord.

Det er i underkant av 5000 registrerte norske fiskefartøy under 11 m. Av disse har rundt 1200 fartøykvoter i fisket etter torsk, hyse og sei. De øvrige fisker i åpen gruppe. Av vel 1900 fartøy med torskerettigheter i hele kystflåten, utgjør dermed fiskefartøyene under 11 m hovedtyngden

av den norske kystflåten. Den overveiende delen av denne er i Nord-Norge. Strukturering i flåten under 11 m har potensial til å redusere antall båter med rettigheter fra 1200 til 400.

Rekruttering og strukturering

I alle flåtegrupper har antall fartøy gått markert ned siden 2002, med unntak av fartøy mellom 10 og 11 m. Her har flåten økt med omtrent 12 prosent og økningen er kommet i de tre nordligste fylkene.

Mange steder er økningen knyttet til at ungdommer har etablert seg som fiskere – fordi de i denne flåtegruppen har anledning til å komme seg inn i fisket uten å kjøpe kvoter. At det er mindre gjeld knyttet til den minste flåten er også en medvirkende faktor til at ungdom lettere kan etablere seg her.

Flåten under 11 meter har blitt en viktig rekrutteringsarena for ungdom som vil satse på næringsutvikling gjennom fiskeri. Åpning for strukturering i denne flåtegruppen vil svekke rekrutteringen av ungdom til kystfisket. I tillegg vil presset på den åpne gruppen øke. Skal den norske fiskerinæringa opprettholdes, videreutvikles og vokse er det helt nødvendig med videre rekruttering. At man vil være nødt til å kjøpe seg kvoter for å fiske vil kunne fungere som en barriere for framtidige fiskere.

Bærekraftig økonomi i kystfisket

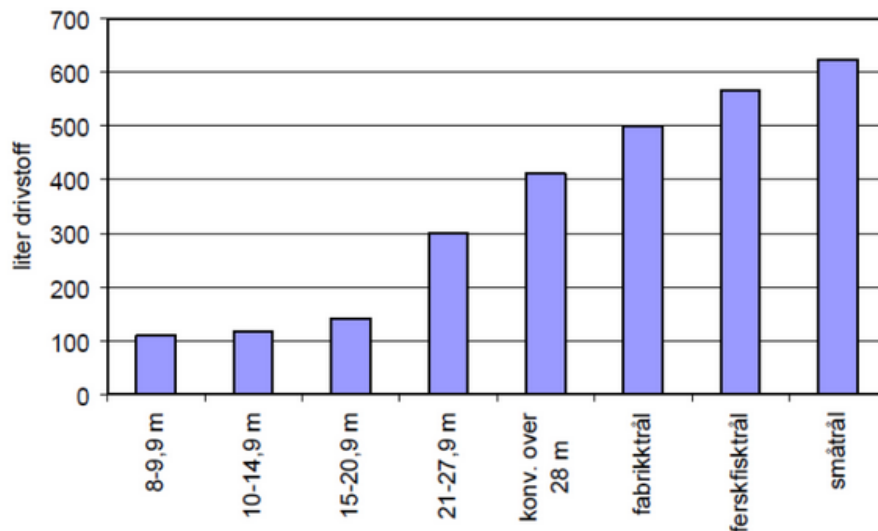
Kystfisket skaper flere årsverk per fiskeenhet, og har ringvirkninger på land i lokalsamfunnene med mottak. For hver arbeidsplass på havet er det tre på land. Lønnsomhetsundersøkelsene for fiskeflåten har vist at flåten under 11 meter har høyere egenkapitalandel og lavere gjeldsgrad sammenlignet med flåtegruppene over. Dette skyldes at denne flåtegruppen har mindre kapitalkostnader, sammenlignet med de flåtegrupper der det er åpnet for strukturkvotekjøp. Den økonomiske bærekraften i kystflåten er dermed på mange måter avhengig av de minste båtene.

Fiskeri og miljø

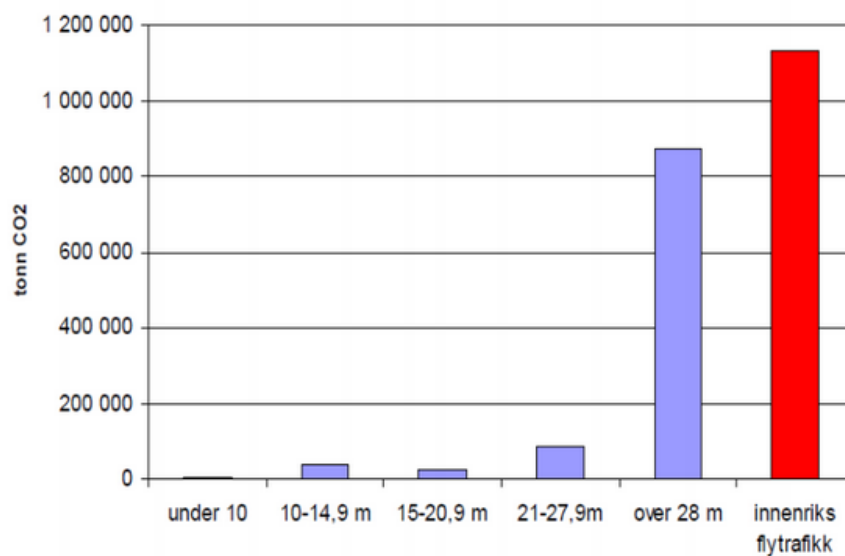
Fisken er en fornybar naturressurs, og en bærekraftig forvaltning av fiskeriressursene gir miljøvennlig mat. Miljøfordelene ved denne typen matproduksjon er blant annet at fisken frakter seg selv, ikke trenger å føres, ikke trenger tilsetningsstoffer og reproducerer seg helt på egen hånd.

Fiskeri er miljøvennlig så lenge bestandene ikke overbeskattes og klimagassutslippene fra transport holdes på et minimum. Kystfiskere med små eller mellomstore båter og passive fiskeredskaper har opptil fem ganger lavere CO₂-utslipp per fangst enn de største båtene. Utviklinga mot færre og færre fiskere truer den miljøvennlige beskatningen av havressursene. En spredd kystflåte er nødvendig for å opprettholde det lokale fisket, og hindre rovdrift på naturen i havet.

Figurene under viser utslipp fra forskjellige grupper i fiskeflåten:

Figur 1. Utslipp fra forskjellige lengdegrupper per tonn torskefisk.¹

Figur 2. Utslipp fra forskjellige lengdegrupper og innenlands flytrafikk²

¹ Naturvernforbundet, *Drivstoffsubsidier og CO₂utslipp i fiskeflåten*, side 5.

² Samme notat, side 3.

Lokal foredling er positivt for lokalsamfunn og klima

Natur og Ungdom mener naturressursene forvaltes best når de som bor ved og er avhengige av dem er de som høster av dem, innenfor rammene av den helhetlige fiskeripolitikken, hvor de totale artskvotene settes sentralt. Havressursloven er klar på at ressursene i havet tilhører felleskapet og skal komme lokalsamfunnene til gode: “Dei marine ressursane [skal] sikre sysselsetjing og busetjing i kystsamfunna”.

Småskala fiskeri langs norskekysten er god distriktspolitikk fordi fisken er et næringsgrunnlag som muliggjør levedyktige samfunn langs hele landet. Lokale fiskere og lokale fiskemottak forsyner lokalsamfunnet med miljøvennlig mat og arbeidsplasser, og sikrer at fiskeriforedlinga får fotfeste i Norge, og ikke andre land. At foredlinga flyttes ut av landet medfører betydelige utslipp av klimagasser fra transport. Det mest klimavennlige er at råvarene foredles på lokale mottak. En robust kystflåte er sentral for å opprettholde mottakene i distriktene, og for å sikre kortreist og klimavennlig mat.

Med fornuftig forvaltning av fiskeriressursene og lave klimagassutslipp fra fiskebåtene kan fiskerinæringa gjøres til en framtidretta og grønn næring. Den kan sikre evige arbeidsplasser og norske fiskeprodukter i verdensklasse. Fiskerinæringen i Norge har dessuten et enormt potensiale innenfor produktutvikling. “Lofotprodukter” er et eksempel på en bedrift som har slått seg opp i sitt lokalmiljø med lokal fiskeforedling. “Lofotprodukter” spiller på Lofotens særpreg og matkultur, samtidig som man får fornybare arbeidsplasser lokalt, og bidrar til bærekraftig og klimavennlig matproduksjon.

Konklusjon

Natur og Ungdom går på denne bakgrunn mot at det åpnes for strukturkvoter i kystflåten under 11 meter. Strukturkvoter i den minste kystflåten er svært omstridt, både i og utenfor fiskerinæringen. Det som veier tyngst her er at struktureringa vil ha negative effekter for distriktene, fisket som framtidig næring, rekrutteringa og klimaet. Etersom hovedtyngden av denne flåtegruppen er i nord, berører dette en rekke kystkommuners vilkår for bosetting og sysselsetting, samt grunnlaget for at fiskeriene skal komme kystsamfunnene til gode. Vi krever derfor også at denne saken legges fram for behandling i Stortinget.

Med vennlig hilsen

Arnstein Vestre
Leder
Natur og Ungdom